Zakłady Budowy Młynów

J. WĘGRZYN i F. VOSTŘAK

Inżynierowie

WARSZAWA-PRAGA — ul. OLSZOWA 14

SKRÓT TELEGRAFICZNY: „MŁYNOBUDOWA" — TELEF. 49 i 67-99

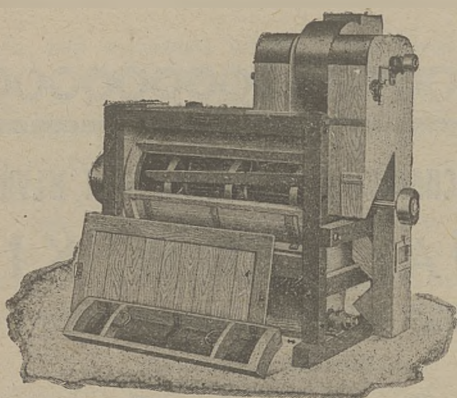
BUDOWA i PRZEBUDOWA MŁYNÓW

podług najnowszych wymagań i postępów techniki młynarskiej

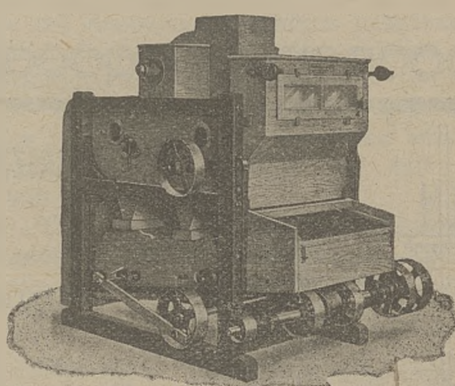
SPRZEDAŻ WSZELKIEGO RODZAJU

MASZYN MŁYŃSKICH

obejmujących całokształt młynarstwa zbożowego

Łuszczarka szmerglowa

Wialnia (Aspirator) z doln. sitem

GENERALNE PRZEDSTAWICIELSTWO

TOW. AKC. **„MŁYNOTWÓRNIA"** w ROGOŹNIE nad WEŁNĄ

WYŁĄCZNA SPRZEDAŻ i SKŁAD

TRYJERÓW FABRYKI **PH. NEBRICH** w PRADZE CZESK.

WARSZTATY REPARACYJNE — RYFLARNIA — KAMIENIARNIA

GAZA DUFOURA — ARTYKUŁY MŁYNARSKIE

TURBINY FRANCISA

WAGI AUTOMATYCZNE do ZBOŻA i MĄKI — ORYGINALNE PERLAKI — ŁUSZCZARKI KASPARA

SILNIKI na ROPĘ i na GAZ SSANY — PORADY TECHNICZNE — POMIARY SIŁY WODNEJ

Rok VIII. 15 listopada 1926 r. Nr. 21

MŁYNARZ POLSKI

ORGAN ZWIĄZKU MŁYNARZY POLSKICH

WYCHODZI DWA RAZY MIESIĘCZNIE REDAKCJA I ADMINISTRACJA: WARSZAWA, N.-ŚWIAT 70

Redaktor przyjmuje codziennie od godz. 11 do 2 pp. Administracja czynna od godz. 10 do 3 pp.

WARUNKI PRENUMERATY:	Ogłoszenia przyjmuje	NUMER NASZEGO KONTA w P. K. O.
Dla członków Zw. Mł. Pol. kwart. 4 zł. Dla nie członków „ 6 „	Redakcja „Młynarza Polskiego" Nowy-Świat 70, tel. 277-45.	1615

Nowoczesne systemy mielenia

(Dokończenie).

Inż. prof. ST. MAŁYSZCZYCKI.

Oznaczenie zaś wymiaru wialni kaszkowej dla danego przykładu, jest następujące: ponieważ ilość kaszek, nadających się do czyszczenia na wialni, podług odnośnej tabeli przemiałowej, wynoszą przy kolejnem ich 4-krotnem czyszczeniu: 140 + 65 + 120 + 55 = 380 kg. na godzinę, a średnia sprawność wialni kaszkowej, jak to zostało poprzednio podanem, wynosi 287,5 kg. na godzinę i na 1 m² powierzchni sita, więc wymagana w danym wypadku wielkość tej ostatniej wypada na: 380 : 287,5 = 1,32 m²; **przyjmując zaś stosowaną zwykle w praktyce długość sita na 3 m., otrzymuje się tu wymaganą szerokość tego ostatniego z wyrazu: 1,32 : 3 = 0,44 m. = 440 mm.**

W danym więc przykładzie przemiałowym pszenicy potrzebną jest pojedyńcza wialnia wysiewowo-opadowa o szerokości sita 440 mm. i długości 3.000 mm.

Obliczenie powierzchni filtrowej dla wentylacji ssącej, podług podanych poprzednio dat z praktyki, jest następujące:

1. Dla sumarycznej długości walców śrutowych: 2 × 1000 + 2 × 800 + 600 = 4.200 mm. = 42 dm., po 0,175 m² = 7,35 m²
2. „ „ „ „ rozczynowych: 600 mm. = 6 dm², po 0,23 m² . . . . = 1,38 „
3. „ „ „ „ przemiałowych: 2 × 700 = 1.400 mm. = 14 dm., po 0,27 m² . . . . = 3,78 „
4. „ złożenia kamieni o średn. D = 1000 mm. = 1 m, przyjmuje się średnio 3 × D = 3 × 1 m² . . . . = 3,00 „
5. „ sumarycznej powierzchni ram pytli płaskich: 8,43 + 8,97 + 8,77 + 6,75 + 4,52 + 5,17 + 10,37 + 5,0 = = 57,98 m², po 0,25 m² powierzchni filtrowej, zatem 57,98 × 0,25 . . . . =14,49 „

Ogólna zatem wymagana powierzchnia filtrowa wynosi tu . . . . 30,00 m²

Przy zastosowaniu najwięcej używanych w praktyce rękawów tkaninowych o śred. 200 mm. i 2,5 m. długich, t. j. o powierzchni: 0,2 × pi × 2,5 = 0,2 × 3,14 × 2,5 = 1,57 m², wymagana tu ilość rękawów wynosi: 30 : 1,57 = 19; **należy więc zastosować tu odpylacz ssący o 20-tu rękawach tkaninowych, 200-milimetrowej średnicy i 2,5-metrowej długości.**

Ponieważ **zapotrzebowanie powietrza dla 1 m² powierzchni filtrowej odpylacza ssącego,** jak to poprzednio było podanem, **wynosi średnio 5 m₃ na minutę,** więc w danym wypadku **ilość potrzebnego powietrza na minutę wynosi:** 30 × 5 = **150 m³.**

Przyjmując dla pewności cokolwiek większą sprawność wietrznika ssącego, t. j. około 185 m³ powietrza na minutę, **należy zastosować wietrznik o średnicy skrzydeł 850 mm. i o średnicy otworu ssącego 450 mm., wymagający przytem 1000 obrotów na minutę.**

Odnośnie do **obliczeń zapotrzebowania siły popędowej** dla danego przemiału 24.000 kg. pszenicy na dobę, przy 5-krotnem śrutowaniu ziarna, oraz z zastosowaniem pytli płaskich do odsiewania wszystkich między-produktów mielenia, należy zauważyć przedewszystkiem, że z powodu względnie małej ilości przemielanego ziarna **potrzeba przyjąć tu najwyższe zapotrzebowanie siły popędowej,** jakie było poprzednio podane, t. j. **14 kg. ziarna na godzinę i na 1-go konia mechanicznego;** skąd oblicza się w danym przykładzie **całkowita siła popędowa z wyrazu:** 1000 : 14 = 71,42 koni mechanicznych, a którą w celach praktycznych, t. j. licząc na ewentualne mniejsze sprawności odnoś-

nych maszyn młyńskich, tak z powodu gorszej gatunkowości ziarna, jak i czasowego stępienia się powierzchni pracy walców i kamieni i t. p., **należy przyjąć tu conajmniej na 75 sił koni mechanicznych.**

Zużycie zaś tej siły popędowej na pojedyńcze czynności młyńskie, podług podanych poprzednio dat praktycznych, dla częściowo samoczynnego przemiału, rozkłada się następująco:

1.	Na przygotowanie ziarna do przemiału:	25%,	zatem w danym przykładzie: $\frac{75 \times 25}{100}$	= 18,75 koni mech.
2.	„ śrutowanie ziarna:	22%,	„ „ „ $\frac{75 \times 22}{100}$	= 16,50 „ „
3.	„ czyszczenie kaszek:	2,5%,	„ „ „ $\frac{75 \times 2,5}{100}$	= 1,875 „ „
4.	„ rozczynianie „	11%,	„ „ „ $\frac{75 \times 11}{100}$	= 8,25 „ „
5.	„ przemiał miałów:	21%,	„ „ „ $\frac{75 - 21}{100}$	= 15,75 „ „
6.	„ odsiewanie produktów mielenia: . .	5%,	„ „ „ $\frac{75 \times 5}{100}$	= 3,75 „ „
7.	„ przenoszenie „ „ . .	7%,	„ „ „ $\frac{75 \times 7}{100}$	= 5,25 „ „
8.	„ pędnie (transmisje):	6,5%,	„ „ „ $\frac{75 \times 6,5}{100}$	= 4,875 „ „
			Ogółem	**75,00 koni mech.**

Do powyższego rozkładu siły popędowej zauważa się, że z powodu czyszczenia tu samych tylko kaszek na wialni kaszkowej, odnośna pozycja w poprzednio podanym wykazie rozkładu sił popędowych dla czyszczenia kaszek i miałów musiała być tu zredukowaną z 6,5% na 2,5%; natomiast połowa tej zbywającej siły t. j. 2% została dodaną do przenoszenia produktów mielenia, a druga połowa, t. j. 2% dołączoną została do pędni, co zgodnem jest z rzeczywistością, bo tak przyrządy przenośnikowe, jak i pędne w mniejszych instalacjach młyńskich wymagają stosunkowo większych sumarycznych sił popędowych, aniżeli odpowiednio większe urządzenia młyńskie.

Inż. prof. ST. MAŁYSZCZYCKI.

O potrzebie racjonalnego suszenia ziarna zbożowego

Zawartość wody w ziarnach zbożowych, pozostających jeszcze w kłosie zielonym, wynosi około 75%; w miarę dopiero dojrzewania jego zmniejsza się ona stopniowo tak dalece, że w czasie sprzętu z pola ziarno zawiera w sobie jeszcze 25 — 35% wody, a to odpowiednio do więcej lub mniej pogodnej pory podczas żniwa; dalszy zaś ubytek wilgoci z ziarna następuje po zostawieniu go w kłosach przez pewien czas na pokosach i w snopkach, albo w stogach na polu, oraz przy dalszem przechowywaniu tych ostatnich aż do czasu omłotu; wymłócone wreszcie ziarno surowe posiada jeszcze w sobie 20—25% wilgoci, która przy umiejętnem przechowywaniu ziarna w śpichlerzu, w połączeniu z odpowiedniem i dość częstem przewietrzaniu go, może być zmniejszoną do granic od 13—16%.

Powyżej skreślony normalny przebieg przesuszania się ziarna, od czasu jego dojrzewania do omłotu, bywa niekiedy tak dalece naruszony przy zmiennej i wilgotnej porze podczas zbioru z pola, że ziarno surowe zaczyna porastać czasem już na pokosach, podlegając dalszemu szybkiemu psuciu się, któremu nie są w stanie zapobiegać zwykłe środki zaradcze z zastosowaniem przewietrzania go zewnętrznem powietrzem atmosferycznem. — Jedynym wtedy sposobem dla uchronienia takiego ziarna od zupełnego zepsucia się jest stosowanie sztucznego suszenia w odpowiednich do tego **suszarkach ziarnowych.**

Ponieważ **statystyka niemiecka podług prof. Delbrüka stwierdza przeciętne coroczne straty suchej substancji w ziarnach zbożowych na 5%**, a dzieje się to, w podobnych do naszych warunkach klimatycznych, więc przyjmując średnie zbiory nasze w całej Polsce na 15 miljonów ctn. (po 100 kg.) pszenicy i 60 miljonów ctn. żyta, odnośne straty wynoszą u nas 750.000 ctn. pszenicy, a 3.000.000 ctn. w życie, co przy obecnych średnich cenach po 40 i 30 zł. za 1 ctn. pszenicy i żyta, obliczają się na 30.000.000 + 90.000.000 zł. t. j. ogółem na 120.000.000 zł.

Do tego należy jeszcze zauważyć, że nasze surowe ziarno, zebrane nawet w najlepszych warunkach atmosferycznych, przy niedość umiejętnem przechowywaniu go, zawiera w sobie tyle jeszcze wilgoci, że nietylko utrudnia w wysokim stopniu sam proces mielenia, lecz otrzymana z takiego ziarna mąka źle wypieka się.

Długotrwały dobry stan ziarna zbożowego dla celów młynarstwa i wynikająca ztąd jego praktyczna wartość zależy od normalnej zawartości w niem wody wynoszącej około 15%.

Tłomaczy się to tem, że ziarno, po oddzieleniu go od rośliny macierzystej żyje samodzielnie, a życie to w ogólnym zarysie polega na przerabianiu i zużywaniu zgromadzonych w niem ciał pokarmowych, czerpania z powietrza tlenu (O), a wydzielania nazewnątrz bezwodnika węglowego (CO_2) i wody (H_2O),

łącznie z wywiązującem się przytem ciepłem. — **Życie ziarna**, które objawia te same właściwości, jakie towarzyszą przy oddychaniu organizmu ludzkiego, polegającem na braniu z powietrza tlenu i wydzielaniu bezwodnika węglowego i wody na zewnątrz, a zatrzymywaniu dla organizmu wywiązywanego przytem ciepła, mianuje się także **oddychaniem ziarna.** — Im silniejszem staje się to oddychanie ziarna, a które wzrasta z powiększeniem się w niem zawartości wody, to wielokrotnie większe od procentowego przybytku tej ostatniej powstają straty suchej substancji jego, tak n. p. **zdwojona zawartość wody w ziarnie z 14% do 28% potęguje oddychanie jego 70-krotnie i odpowiednie do tego zużywanie jego substancji suchej.** — Oprócz tego im wilgotniejszem staje się ziarno, to przystępniejszem jest ono dla rozwoju szkodliwych mikrobów, grzybków, pleśni i t. p. na swej powierzchni, a zarodki, których znajdują się tam zawsze w mniejszych lub większych ilościach.

Na mocy więc tego, co wyżej zostało przytoczone, probierzem trwałości dobrego stanu ziarna jest stopień wydzielania się z niego bezwodnika węglowego, a odnośne doświadczenia wykazują, że **ziarno, przekraczając 15-procentową zawartość w sobie wody, nabiera po 3—4 tygodniach zapachu stęchłego, a oddychanie jego potęguje się 5-krotnie, co jest wielce znamiennem i ostrzegawczem przy przechowywaniu takiego ziarna w śpichlerzach komorowych.**

Następnie **praktyka wykazuje również, że ziarno najdłużej przechowuje się w dobrym stanie, jeżeli nie przekracza temperatury 12° R. i posiada 12-procentową zawartość wody.**

(c. d. n.).

Kronika

ZBOŻE I MĄKA.

Dnia 3 listopada sprzedawano żyto w obrotach pozagiełdowych po 40 zł. za kwintal loco wagon Warszawa, pszenicę — zł. 51 za kwintal. Jak zwykle — w środę posiedzenia Giełdy Zbożowo-Towarowej nie było.

Według informacji z kół zainteresowanych w najbliższym czasie należy się spodziewać importu żyta z Rosji.

Lwów, Kraków już przed miesiącem rozpoczęły sprowadzać żyto rumuńskie i węgierskie.

W sferach handlowych uważają fakt ten za gospodarczo uzasadniony. Sprawa ustosunkowania cen żyta do cen mąki jest przedmiotem rozważań w sferach rządowych.

Jakkolwiek ceny żyta w Berlinie w ciągu ostatnich dni spadły od 6 do 9 marek, u nas ceny żyta w ciągu ostatnich dni wykazują zwyżkę. Skutkiem wysokich cen eksport automatycznie został zahamowany.

Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów zajmował się stosunkami panującemi w handlu zbożem, przyczem stwierdzono, że masowy nieograniczony wywóz zboża może się odbić fatalnie na sytuacji aprowizacyjnej kraju. W związku z tem powzięto decyzje, które mają na przyszłość zapobiec ogołocaniu rynku wewnętrznego ze zboża.

Młyny warszawskie w dniu 3 b. m. sprzedawały mąkę pytlową 50% po 65 groszy za 1 kg, mąkę sitkową razową po 47 gr. za 1 kg i otręby po 27—28 gr. za 1 kg.

Przedstawiciele młynów kaliskich p. f. Reich i Chmielnicki, sprzedają mąkę pytlową po 63 gr. za 1 kg.

WAŻNY KROK ZE STRONY GIEŁDY ZBOŻOWO-TOWAROWEJ W KIERUNKU OŻYWIENIA OBROTÓW GIEŁDOWYCH.

Postanowieniem Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dn. 22 października r. b. **zmieniony został statut Giełdy Zbożowo-Towarowej w Warszawie** w tym sensie, że odtąd obok członków Giełdy mogą być obecni na zebraniach giełdowych goście, których prawa i obowiązki mają być określone w osobnych przepisach, wydanych przez Radę Giełdową i zatwierdzonych przez Ministra Przemysłu i Handlu. Przepisy takie zostały zatwierdzone równocześnie ze zmianą statutu i zawierają następujące postanowienia:

Na Giełdę **mogą uczęszczać w charakterze gości i zawierać tranzakcje, za zezwoleniem dyżurnego członka Rady Giełdowej, osoby, zajmujące się produkcją, handlem lub przerobem wszelkich towarów, będących objektem handlu giełdowego,** a mianowicie a) członkowie wszelkich innych giełd towarowych w Polsce b) rolnicy, należący do stowarzyszeń i organizacyj rolniczych w Polsce; c) kupcy zbożowi, wykupujący odpowiednie świadectwa przemysłowe; d) przemysłowcy, posiadający miejsce zamieszkania w Polsce i przerabiający produkty rolne, jak młynarze, piwowarzy, gorzelnicy, piekarze i t. p., e) członkowie giełd zagranicznych, będących obywatelami państw, z któremi Polska zawarła traktaty handlowe.

Wszyscy goście, z wyjątkiem osób, wymienianych wyżej pod a) i b) muszą nietylko wykazać się dokumentami, stwierdzającemi ich prawo wejścia na giełdę, lecz winni być poza tem wprowadzeni przez jednego przynajmniej członka giełdy w Warszawie, który odpowiada moralnie za wprowadzonego, przez siebie gościa.

Przy wejściu na giełdę wszyscy goście podpisują deklarację, że znane im są przepisy, obowiązujące na giełdzie, że tych przepisów będą przestrzegać, oraz że na wypadek sporu z tytułu zawartej tranzakcji poddadzą się orzeczeniu Sądu Rozjemczego Giełdy. Od gości pobierana jest przy wejściu na salę opłata w wysokości, ustalonej przez Radę Giełdową.

Każdy gość ma prawo uczęszczać na Giełdę dwa razy w tygodniu. Goście, pragnący częściej bywać na Giełdzie, mogą po złożeniu odpowiednio umotywowanego wniosku uzyskać na to zezwolenie Rądy Giełdowej.

Goście mają prawo zawierać tranzakcję z obecnymi na sali członkami Giełdy, jak również pomiędzy sobą. Tranzakcje te podlegają przepisom, obowiązującym na Giełdzie. Gość, który w jakimkolwiek wypadku przekroczył przepisy i zwyczaje giełdowe, traci prawo bywania na giełdzie, a wprowadzający go członek Giełdy może być przez Radę Giełdową pozbawiony prawa wprowadzania gości. Decyzję w tej

mierze wydaje dyżurny członek Rady. Od decyzji tej wprowadzący gościa członek Giełdy ma prawo odwołać się do Rady Giełdowej.

Powyższe przepisy stanowią ważny krok ze strony Giełdy w kierunku ożywienia obrotów giełdowych oraz przyciągnięcia tych osób, które dotychczas z instytucji zebrań giełdowych nie korzystały lub też nie mogły korzystać.

POŻYTECZNE WYDAWNICTWO EKONOMICZNE NA CZASIE.

Polskie piśmiennictwo gospodarczo-informacyjne zasilił świeżo publikowany rocznik 1-szy wydawnictwa p. t. **„Przewodnik przemysłu i handlu polskiego"** poświęcony zobrazowaniu całokształtu życia gospodarczego Polski w chwili obecnej.

Dzieło to zredagowane przez grono poważnych ekonomistów o charakterze encyklopedycznym, wypełni poważną lukę, jaka daje się dotkliwie odczuwać w naszem piśmiennictwie ekonomicznem, i z tego względu niewątpliwie będzie jak najżyczliwiej powitane przez nasze sfery gospodarcze.

Rocznik 1-szy, który ukazał się obecnie w druku w formacie albumowym, objętości 750 stron 2-wu szpaltowych, składa się z dwóch części, każda zaś część obejmuje po kilka działów.

Pozatem podaje adresy wszystkich w Polsce istniejących urzędów państwowych oraz polskich placówek dyplomatyczno-konsularnych zagranicą i zagranicznych w Polsce, a nadto zawiera przepisy o kosztach sądowych, konsularnych o miarach i wagach, o paszportach zagranicznych i t. p.

Oprócz części redakcyjnej „Przewodnik" zawiera obszerny dział, w którym zamieszczony wyciąg z rejestru handlowego Sądu Okręgowego w Warszawie, obejmujący około 6000 firm.

BADANIE KOSZTÓW PRODUKCJI.

Wspominany niejednokrotnie w oficjalnych przemówieniach p. ministra przemysłu i handlu projekt utworzeia „Komisji ankietowej badania kosztów i warunków produkcji wymiany" wszedł w okres realizacji. Uzgodniono już główne zasady projektu rozporządzenia p. Prezydenta Rzeczypospolitej. Skład komisji ma być następujący: przewodniczący, jego zastępca i 33 członków będą mianowani przez p. Prezydenta Rzeczypospolitej na propozycje rady ministrów, która wybiera dla przedstawienia Prezydentowi: 6 członków z pośród kandydatów organizacji przemysłu, górnictwa, handlu i finansów; 6 — z pośród kandydatów związków zawodowych robotniczych i pracowniczych; 6 — z pośród kandydatów producentów rolnych; 3 — z pośród kandydatów zw. zawod. rolniczych; 2 — z pośród kandydatów centr. organizacji spółdzielczych i 6 — rzeczoznawców. Prócz tego w komisji będą uczestniczyli stali delegaci zainteresowanych ministerjów. Komisja będzie miała prawo: badania świadków i rzeczoznawców; badania przedstawicielstwa na miejscu; korzystania z wszelkich materjałów informacyjnych i — zaprzysiężenia zeznań: jawność prac komisji będzie też zależna od samej komisji. W projekcie rozporządzenia przewidziane są również kary za uchylanie się od zeznań lub składania zeznań fałszywych za przekroczenia te grozi kara od 50.000 zł. i do 6 mies. więzienia.

CIĄGNIENIE POŻYCZKI 5% DOLAROWEJ.

W dniu 2 listopada odbyło się w sali konferencyjnej min. skarbu ciągnienie dolarówki.

Po wyciągnięciu dwóch pierwszych premji zdarzył się nienotowany dotychczas wypadek anulowania przez zgodną uchwałę prezydjum ciągnienia dwóch pierwszych wygranych: zamieszanie wynikło wskutek błędnego rozpoczęcia ciągnienia pierwszych numerów z drugiego koła, zamiast z pierwszego. Po ustaleniu właściwego porządku losowania odbyło się już sprawnie i szybko.

Wygrane padłu:

8.000 dolarów na nr. 063503.

3.000 dolarów na nr. 375112.

Po 1.000 dol. na nr. 737801, 463754, 788225, 921794, 465488.

Po 500 dolarów na nr. 934840, 280855, 825250, 247187, 959479, 337439, 277289, 145445, 001586, 597928.

Po 100 dolarów na nr. 401808, 182485, 866265, 136822, 251655, 515952, 469143, 332244, 863904, 401198, 617474, 809249, 677410, 715489, 207119, 215037, 977205, 891937, 312159, 158024, 837787, 759720, 242975, 509669, 660726, 693097, 972169, 265137, 596518, 404146, 414749, 714568, 803386, 289545, 095073, 234886, 027830, 824952, 057176, 637929.

Razem 57 wygranych na ogólną sumę 25.000 dolarów.

Następnie ciągnienie 2-go stycznia 1927 roku.

ROLNIK-EKONOMISTA.

Wyszedł z druku Nr. 21 „Rolnika-Ekonomisty" organ Związku Polskich Organizacyj Rolniczych pod kierownictwem posła J. Gościckiego i redakcją p. Augusta Iwańskiego.

Numer zawiera w treści: artykuły: p. J. Gościckiego p. t.: „Międzynarodowa Konferencja Ekonomiczna" i p. J. Butlera p. t. „Sprawa taryfikacji zboża i mąki na kolejach".

Prócz tego memorjały Z. P. O. R., sprawozdanie z działalności Związku oraz bogaty dział kronikarski z dziedziny finansów, ustawodawstwa, polityki handlowej, przemysłu rolnego, statystyki i wiadomości różnych.

ULGI KOLEJOWE DLA KURACJUSZÓW W SEZONIE ZIMOWYM.

Związek uzdrowisk polskich komunikuje:

Dzięki życzliwości ministerstwa komunikacji oraz staraniem Generalnej Dyrekcji Służby Zdrowia udało się i w tegorocznym sezonie zimowym uzyskać ulgi kolejowe dla kuracjuszów, powracających z kuracji w uzdrowiskach krajowych. Z ulg tych, podobnie jak i w lecie, korzystać mogą wszyscy kuracjusze, którzy w jednem z przytoczonych niżej uzdrowisk przebywali na kuracji co najmniej przez dni 14. W drodze powrotnej z uzdrowiska do stałego miejsca zamieszkania kuracjusz korzysta z opustu od normalnej taryfy osobowej P. K. P. wynoszącego 66 proc. ceny biletu bez względu na klasę.

Z dobrodziejstwa tej ulgi korzystają jednak nie wszystkie uzdrowiska, jak było w lecie, lecz tylko te,

które uruchamiają w tym roku sezon zimowy, a mianowicie:

w województwie krakowskiem: Jaszczurówka (st. kol. Zakopane), Krynica, Poronin, Rabka (st. kol. Rabka lub Chabówka), Szczawnica (st. kol. Nowy Targ lub Stary Sącz), Zakopane, Żegiestów, Zdrój — Żegiestów wieś (st. kol. Żegiestów lub Żegiestów — Zdrój;

w województwie lubelskiem: Nałęczów (st. kol. Nałęczów lub Sadurki);

w województwie poznańskiem: Inowrocław;

w województwie stanisławowskiem: Jaremcze, Tatarów i Worochta;

w województwie warszawskiem: Otwock.

Ulgi powyższe stosowane będą w okresie od 1 listopada 1926 roku do 15 maja 1927 roku.

Dział Prawno-Informacyjny

KALENDARZYK PODATKOWY NA MIESIĄC LISTOPAD R. B.

Ministerstwo Skarbu przypomina płatnikom, że w listopadzie r. b. przypadają do zapłaty następujące podatki bezpośrednie:

1) do 15 listopada wpłata II raty podatków gruntowych za rok bieżący;

2) od 1 do 30 listopada włącznie — wpłata państwowego podatku od nieruchomości miejskich i niektórych wiejskich za kwarta III r. b.;

3) do 15 listopada — wpłata podatku przemysłowego od obrotu, osiągniętego w poprzednim miesiącu przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kat. i przemysłowe I — V kat., prowadzące prawidłowo księgi handlowe, oraz przedsiębiorstwa sprawozdawcze;

4) do 20 listopada — wpłata II połowy zaliczki na poczet podatku przemysłowego od obrotu za III kwartał 1926 r.;

5) do 30 listopada — wykupno świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na rok 1927;

6) w dniu 1 listopada upływa ostateczny termin płatności państwowego podatku dochodowego za rok 1926 w wysokości kwot, uwidocznionych w doręczonych płatnikom nakazach płatniczych;

7) w ciągu 7 dni od dnia potrącenia podatku — podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za pracę najmu.

Nadto płatne są podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w listopadzie r. b. tudzież kwoty podatków odroczonych i rozłożonych na raty z terminem płatności w tymże miesiącu.

Z dniem 1 listopada władze podatkowe przystąpią do przymusowego wyegzekwowania nieuiszczonych do końca października r. b. kwot podatku majątkowego przez płatników I i III grupy kontyngentowej (rolnictwa, drobny handel, wierzytelności pieniężne etc.), całkowicie wymierzonego im łącznie z dotychczasowemi ratami tego podatku, bez zwyżki kontyngentowej oraz przez płatników II grupy (większy przemysł i handel) — połowy podatku majątkowego wraz ze zwyżką kontyngentową.

Przymusowa egzekucja będzie zastosowana również względem tych płatników, których majątek oszacowano nie wyżej zł. 10.000, a którzy obowiązani byli w terminie do końca października wpłacić we wszystkich grupach podatek majątkowy do wysokości połowy wymierzonych im kwot.

PRZESUNIĘCIE PODWYŻSZENIA TARYFY NA OTRĘBY DO DNIA 1 GRUDNIA W KOMUNIKACJI ZAGRANICZNEJ.

W poprzednim numerze naszego czasopisma (Nr. 20 — str. 8) donosiliśmy o zmianach i uzupełnianiach taryfy towarowej polskich kolei normalnotorowych i podkreślaliśmy, że ogłoszenie rozporządzenia z ważnością od listopada nader boleśnie dotknęło przemysł młynarski, który nie przewidując mającego nastąpić zarządzenia, zawarł cały szereg umów na dostawę otrąb z terminem wykonania tychże do stycznia roku bieżącego.

Oczywiście raptowne podniesienie kosztów przewozu otrąb prawie o 100%, taka jest bowiem różnica między klasą VIII a VI, groziło nietylko uniemożliwieniem wykonania przyjętych zobowiązań względem odbiorców zagranicznych, a nawet utratą względnie, w najlepszym wypadku, poderwaniem tak z trudem uzyskanego zagranicą zaufania.

To było głównym motywem wystąpienia Związku Młynarzy Polskich do p. Ministrów Przemysłu i Handlu i Kolei z prośbą o utrzymanie dotychczasowej klasy VIII dla eksportu otrąb na miesiące listopad i grudzień. Termin ten przechodni potrzebny był dla umożliwienia zakończenia starych zamówień i zawarcia nowych w/g. zmodyfikowanych już obliczeń.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu, Referat Komunikacyjny, uwzględniając słuszne motywy Zw. Mł. Polskich, dało odpowiedź częściowo przychylną w dniu 3 listopada b. r. Nr. H. Z. 6731 treści następującej:

„W odpowiedzi na depeszę Ministerstwo Przemysłu i Handlu zawiadamia, że na skutek interwencji podwyższenie taryf na otręby w komunikacji z zagranicą zostało odłożone do czasu ogólnej podwyżki taryf kolejowych, conajmniej do 1 grudnia r. bieżącego".

Jest wszakże nadzieja, że termin ten będzie przedłużony.

F. L.

WYMIAR I POBÓR PODATKU OD LOKALI ZA III KWARTAŁ R. B.

W numerze 18 „Młynarza Polskiego" z dnia 30 września r. b. zamieściliśmy treść ustawy z dnia 2 sierpnia o podatku od lokali. (Dz. Ust. R. P. Nr. 94— poz. 550). Z uwagi na wejście w życie wzmiankowanej ustawy z dniem 1 sierpnia, a nie 1 lipca t. j. od kwartału, wprowadzenie ustawy w życie napotkało na trudności rozrachunkowe. Z racji tej, jak również i okoliczności, że przepisy zmieniają w znacznej mierze dotychczasowe normy, sposób poboru podatków od lokali na rzecz fuduszu rozbudowy miast oraz na

korzyść gmin miejskich, Ministerstwo Skarbu w celu możliwie uproszczonego przejścia do wymiaru i poboru tego podatku, poczynając od IV kwartału r. b. zarządziło okólnikiem z dn. 2/X. r. b. L. D. P. o. 2427/IV, aby wymiar i pobór podatku, dokonany na podstawie dotychczasowych norm — zarówno państwowego, jak i samorządowego — **był utrzymany za III kwartał bez zmiany. Rozrachunek zaś za czas od sierpnia r. b.** według zasad, wypływających z nowej ustawy o podatku od lokali z dn. 2 sierpnia r. b. będzie przeprowadzony z płatnikami oraz ze Skarbem Państwa w kwartale IV r. b.

Uskuteczniając rozrachunek z płatnikami, władze wymiarowe przed wypisaniem nakazu płatniczego za IV kwartał obliczą, ile przypada od płatnika przy stopie 8% i do tej kwoty, zależnie od dotychczasowej kwoty podatku miejskiego, dodadzą względnie odliczą kwotę, jaka wypadnie z rozrachunku za 2 miesiące (sierpień i wrzesień) III kwartału.

STANDARTY GIEŁDY ZBOŻOWO-TOWAROWEJ W WARSZAWIE NA ROK 1926/27.

Rada Giełdy Zbożowo-Towarowej w Warszawie na posiedzeniu w dn. 22 października r. b. ustaliła następujące standarty na rok 1926/27:

1) **dla żyta — od 117 do 111 funtów holenderskich** (667 do 651 g/l); przy mniejszej wadze bonifikata ze strony sprzedawcy na rzecz kupującego winna wynosić:

przy wadze	681 g/l	= 116 f. h.	— $\frac{1}{2}$%	ceny umówionej
" "	675 "	= 115 "	— $1\frac{1}{4}$%	" "
" "	669 "	= 114 "	— $2\frac{1}{4}$%	" "
" "	663 "	= 113 "	— 4%	" "
" "	657 "	= 112 "	— 6%	" "
" "	651 "	= 111 "	— 8%	" "

2) **dla pszenicy — od 125 do 119 f. h.** (736 do 704 g/l) przy mniejszej wadze bonifikata wynosi:

przy wadze	731 g/l	= 124 f. h.	— $\frac{1}{2}$%	ceny umówionej
" "	726 "	= 123 "	— $1\frac{1}{4}$%	" "
" "	720 "	= 122 "	— $2\frac{1}{4}$	" "
" "	715 "	= 121 "	— 4%	" "
" "	710 "	= 120 "	— 6%	" "
" "	704 "	= 119 "	— 8%	" "

3) **dla jęczmienia browarnego od 110 do 106 f. h.** (649 do 626 g/l); przy mniejszej wadze bonifikata wynosi:

przy wadze	644 g/l	= 109 f. h.	— $\frac{1}{2}$%	ceny umówionej
" "	638 "	= 108 "	— $1\frac{1}{4}$%	" "
" "	632 "	= 107 "	— $2\frac{1}{4}$%	" "
" "	626 "	= 106 "	— 4%	" "

4) **dla jęczmienia na kaszę** — 105 f. h. = 620 g/l;

5) **dla owsa** — 71 f. h. = 426 g/l.

Przy tranzakcjach bez próby obowiązują do jakości ziarna normy regulaminowe giełdy.

WARUNKI OPUSTU PODATKU OD ZUŻYCIA OLEJU MINERALNEGO.

Na zasadzie austrjackiej ustawy z 26 maja 1882 roku (austr. dz. ust. P. Nr. 55), recypowanej i zmienionej częściowo przez ustawodawstwo polskie, **pobierany jest podatek od zużycia olejów mineralnych.** Podatek ten płacony jest przez rafinerje jednak, **jako konsumcyjny, obciąża nabywcę olejów przez doliczenia go do ceny produktu.**

W myśl § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 grudnia 1922 roku w sprawie podwyższenia podatku od zużycia olejów mineralnych na obszarze Rzeczypospolitej (Dz. Ust. Nr. 116 poz. 1054 rok 1922) Minister Skarbu uprawniony jest **do obniżania podatku od zużycia w stosunku do pewnych olejów mineralnych** (wymieniamy niżej), **przeznaczonych do poruszania motorów w przemyśle,** do oczyszczania szybów naftowych, do nawęglania gazu świetlnego na potrzeby wojska, władz i przedsiębiorstw państwowych, wreszcie jako środek opałowy rozczyniający lub wyciągowy w przemyśle na warunkach określonych w rozporządzeniu wykonawczem.

Oleje od których może być obniżony podatek, są następujące:

a) oleje mineralne o gęstości do 750° Areometra przy + 12° R (+ 15° C);

b) oleje mineralne o gęstości ponad 750° do 850° Aerometra przy + 12° R (+ 15° C);

c) oleje mineralne o gęstości ponad 865° do 885° Aerometra przy + 12° R (+ 15° C) nierafinowane i rafinowane.

Pozatem w myśl tegoż § 4 rozporządzenia Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu jest władny zwalniać od tego podatku w całości lub w części wszelkie oleje mineralne od podatku od zużycia przeznaczone na wywóz zagranicę Rzeczypospolitej.

W Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 3 pod poz. 16 z roku 1923 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 29 grudnia 1922 roku, wydane w celu wykonania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 1922 roku w przedmiocie podwyższenia podatku od zużycia olejów mineralnych na obszarze Rzeczypospolitej, które w § 4 postanawia, że warunki opustu podatku od zużycia oleju mineralnego, przewidzianego w § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 1922 roku unormowane będą przepisami zawartemi w osobnej instrukcji.

Instrukcja powyższa ogłoszona została w Nr. 3 pod poz. 65 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu z 1923 roku.

Poniżej podajemy WPanom wyjątki z tej instrukcji, w których zawarte są najważniejsze postanowienia dotyczące procedury uzyskania zezwolenia:

Oleje mineralne o gęstości do 885° Areometra przy + 12° R (+ 15° C) mogą być zwolnione w całości lub tylko w części od podatku od zużycia wedle uznania właściwej władzy skarbowej na zasadzie § 4 rozp. Rady Ministrów z dn. 21 grudnia 1922 (Dz. Ustaw Nr. 116, poz. 1054), o ile są przeznaczone na następujące cele:

a) do poruszenia motorów w przemyśle,

b) do czyszczenia szybów naftowych,

c) do nawęglania gazu świetlnego,

d) jako środek opałowy, t. j. do wytwarzania ciepła oraz jako środek rozczyniający i wyciągowy w przemyśle,

e) na potrzeby wojska oraz władz i przedsiębiorstw państwowych z wyłączeniem na oświetlenie.

Uprawnienie do zwalniania oleju mineralnego od podatku w całości lub w części w wypadkach wymienionych ad a), b), c), d) przysługuje władzy skarbowej I instancji (Dyrekcji Okręgu Skarbowego), w której okręgu znajduje się rafinerja dostarczająca oleju mineralnego.

W wypadkach wymienionych ad e), tudzież o ile idzie o zwolnienenie od podatku oleju mineralnego

o gęstości od 865° do 885° Areometra przy + 12° R (+ 15°) prawo to zastrzega się Ministerstwu Skarbu...

...Pozwolenie mają opiewać na pewien określony czas, co najwyżej na przeciąg roku kalendarzowego, tudzież na pewną oznaczoną ilość oleju mineralnego z tem, że jednorazowy pobór nie może wynosić niżej 100 kg oleju.

...O udzielonem pozwoleniu, jakoteż o każdej zarządzonej w niem zmianie, należy zawiadamiać rafinerję oleju mineralnego, kontrolę skarbową w tejże rafinerji, tudzież tę kontrolę skarbową, która sprawuje nadzór nad przedsiębiorstwem pobierającem olej mineralny zwolniony od podatku. W zawiadomieniu tem należy podać ilość oleju mineralnego pobrać się mającego w nowym okresie, uwzględniając przytem zapas z poprzedniego roku...

...Podania o zwolnienie olejów mineralnych od podatku w całości lub w części należy wnosić do władzy skarbowej I instancji, w której okręgu znajduje się przedsiębiorstwo mające używać wspomnianego oleju. Władza ta po przeprowadzeniu potrzebnych dochodzeń albo sama załatwia wniesione podanie, albo też, o ile to nie należy do jej kompetencji, odstępuje podanie wraz z wynikiem przeprowadzonych dochodzeń tej władzy skarbowej, która jest uprawnioną do zwalniania oleju mineralnego od podatku względnie przedkłada je za pośrednictwem przełożonej Izby Skarbowej Ministerstwu Skarbu w tych wypadkach, w których uprawnienie to zastrzeżone jest temuż Ministerstwu, wymieniając dokładny adres Kontroli Skarbowej, która ma wykonywać nadzór nad zużyciem oleju mineralnego.

W podaniu musi być wyszczególnione: 1) imię, nazwisko i miejsce zamieszkania proszącego, jako też siedziba i rodzaj przedsiębiorstwa przemysłowego, 2) do jakiego celu ma być użyty olej mineralny, 3) roczne zapotrzebowanie tegoż oleju względnie, o ile przedsiębiorstwo ma być prowadzone krócej, — zapotrzebowanie na ten czas krótszy, tudzież w jakiej ilości ma być tenże każdorazowo pobierany z rafinerji, 4) nazwa i siedziba rafinerji, z której olej mineralny ma być pobierany; w razie zmiany miejsca poboru oleju mineralnego — należy o tem donieść władzy skarbowej, udzielającej pozwolenie względnie uzyskać nowe pozwolenie, o ile nowa rafinerja leży w okręgu innej dyrekcji okręgu skarbowego, 5) sposób zabezpieczenia podatku od zużycia oleju mineralnego.

Jeżeli idzie o nabywanie oleju mineralnego do celów przemysłowych, jako środka rozczyniającego lub wyciągowego — należy podać 6) rozmiary przedsiębiorstwa wraz z dokładnym opisem technicznego postępowania, w którem olej mineralny ma być używany, 7) procentowe zużycie oleju mineralnego w stosunku do przerabianych materjałów surowych, jako też do otrzymywanych gotowych wyrobów.

Jeżeli pobrany olej mineralny ma być regenerowany (oczyszczony) celem ponownego użycia, natenczas należy to nadmienić już w podaniu, opisując dokładnie sposób regenerowania i dołączając do prośby szkic używanych w tym razie przyrządów.

Jeżeli chodzi o pobór oleju mineralnego w celu wytwarzania ciepła — należy oprócz powyższych szczegółów podać jeszcze 8) w jaki sposób ciepło ma być wytwarzane z oleju mineralnego i zużywane w przedsiębiorstwie przemysłowem.

Jeśli wreszcie idzie o olej mineralny do poruszania motorów — należy prócz powyższych szczegółów podać jeszcze: 9) a) system motoru, zdolność jego działania (ilość koni parowych), zapotrzebowanie oleju mineralnego na godzinę na podstawie poświadczenia z fabryki motorów*), b) ilość godzin, w których motor dziennie będzie w ruchu.

Szczegóły podane ad 6, 7, 8 muszą być potwierdzone przez władę przemysłową, w której okręgu znajduje się przedsiębiorstwo starające się o przydział wolnego od podatku oleju mineralnego.

W końcu zaznacza się, że proszący musi wyraźnie w podaniu swem zaznaczyć, że poddaje się wszelkim obowiązującym przepisom kontroli skarbowej, jakoteż i tym, które w tym przedmiocie wydane będą.

O ile władza skarbowa ma jakiekolwiek wątpliwości co do szczegółów wymienionych w podaniu, natenczas zarządza dochodzenia ze swej strony celem usunięcia wątpliwości.

Każdy uprawniony do poboru wolnego od podatku oleju mineralnego musi posiadać należycie ocechowaną wagę i ciężarki (co drugi rok), tudzież i urzędowo sprawdzony areometr do mierzenia gęstości olejów mineralnych, ponadto ma prowadzić zapisek poboru i zużycia tegoż oleju wedle wskazówek przełożonej władzy skarbowej. W zapisku tym należy wpisywać każdy pobór oleju mineralnego z powołaniem się na dotyczące oznajmienie wywozowe natychmiast po dokonanym odbiorze tegoż...

...Każdy, kto chce wprowadzać wolny od podatku olej mineralny do celów wyżej pomienionych, musi złożyć zabezpieczenie w wysokości podatku przypadającego od jednorazowo pobieranej ilości oleju mineralnego. Zabezpieczenie to może być dane papierami wartościowymi (pożyczką państwową), gwarancją banku uznanego przez Ministerstwo Skarbu za odpowiedni, poręką osób odpowiedzialnych lub też przez udzielenie hipoteki na nieruchomości. Zabezpieczenie należy składać wedle wskazówek miejscowo właściwej władzy skarbowej.

W wypadkach wyjątkowo na uwzględnienie zasługujących może Ministerstwo Skarbu zwolnić przedsiębiorstwo od składania zabezpieczenia....

---

*) Jeżeli fabryka motorów jest zagranicą, wystarczy, naszym zdaniem, zaświadczenie reprezentanta fabryki w Polsce.

Panowie Młynarze popierajcie Waszą Organizację Fachową

Z Życia Związkowego

O KREDYCIE DLA MŁYNARSTWA.

W siedemnastym numerze „Młynarza Polskiego" na stronie 8 podano obszerną informację o wynikach starań Związku Młynarzy Polskich w Banku Gospodarstwa Krajowego nad ostateczną realizacją przyznanych kredytów przemysłowi młynarskiemu.

Poniżej pragniemy zapoznać naszych członków z dalszym biegiem prac Zw. Młyn. Polsk. związanych już z trudnościami, wynikłemi z przepisów i instrukcji, obowiązującemi Bank Gospodarstwa Krajowego.

Z przedstawionych Bankowi przez Zw. Młyn. Polsk. zgłoszonych podań o kredyt wraz z odpowiedniemi dokumentami, kredyt dyskontowy przyznano 28 młynom, a mianowicie:

1) Tow. Wielk. Młyna Reich i Chmielnicki w Kaliszu.
2) Młyn Autom. Amer. A. Oliński i S-ka w Kutnie.
3) Świderski Piotr, młyn w Strugienicach,
4) B-cia Krausse w Lublinie.
5) Zakład. Przemysł. Młyn i Tartak Parowy „Piaski" S. A. w Lublinie.
6) Młyn Automat. Wł. Tyliński w Radomiu.
7) Młyn Motorowy Fr. Lorentz w Pruszkowie.
8) Młyn Parowy W. Tyliński w Sieradzu.
9) Zakłady Przemysłowe „Dolna" w Rawie Mazowieckiej.
10) Będziński Młyn Parowy „B-cia Laskier i S-ka" w Będzinie.
11) Warszawski Młyn Parowy S-ka Akc. w/m, ul. Objazdowa 2.
12) Zakłady Przem. Zbożowe M. Frydrychewicz, w/m, ul. Ząbkowska 52.
13) Szulc i Parzyński w/m, ul. Brzeska 8.
14) Firmowo Komandytowa S-ka „Młyn Parowy", Zduńska Wola.
15) Młyn Udziałowy w Szadku p. f. „Lipiński, K. Jarociński, A. Wężyk i S-ka".
16) Aleksandrowski Młyn Parowy „Zychliński i S-ka" w Aleksandrowie Kujawskim.
17) Młyn Walcowy G. Michalenko i S-ka w Chełmie.
18) Młyn Parowy i Cegielnia Franciszka Kołodziejskiego w Kurowie.
19) M. Kinkulkin w Wilnie.
20) Amer. Młyn Turbinowy w majątku Białaczew Stanisława Macura w Petrykozach.
21) B-cia Kubiak i Wiśniewski w Poddębicach.
22) Zakł. Przemysł. hr. Załuskiego w Czarnożyłach.
23) Młyn Gazowo Motorowy w Czerwińsku A. Gołaszewski i S-ka.
24) Młyn Kupiecki w Płocku JJ. Głowiński, A. Kenigsberg i S-ka.
25) Sp. Akc. Rolniczo-Handlowo-Przemysłowa w Łęczycy.
26) Nadwiślański Młyn Parowy i Piekarnia w/m Panieńska.
27) Automatyczny Młyn Motorowy Sp. z ogr. odp. B. Domański i K. Bosiacki w Siedlcach.
28) Nowoczesny Młyn Parowy Ch. Nowak w Kaliszu.

Udzielone kredyty były jednak tak mało współmierne do potrzeb przemysłowych młynów i ich wartości, a zato tak potężnie obwarowane wszelkiego rodzaju warunkami, zastrzeżeniami, gwarancjami i t. p., że pewna ilość młynów nie chcąc poddać się pod kontrolę i kuratelę Banku Gospodarstwa Krajowego przy małym stosunkowo kredycie, wolała zrezygnować z korzystania kredytów krótkoterminowych i, wobec żądania zabezpieczeń hipotecznych, kosztownych.

Bank pomimo, że żądał, aby młyny ubiegające się o kredyt prowadziły buchalterję, wymagał posiadania hypoteki, rejestru handlowego, asekuracji i w swych wymogach poszedł tak daleko, że zażądał od Związku Młynarzy Polskich gwarancji złożenia zobowiązania, że będzie czuwał nad zużyciem przez młyny udzielonego im kredytu, nad terminowem wywiązaniem się poszczególnych młynów z zobowiązań kredytów, a nawet, aby kredyty nie przyczyniły się w jakikolwiek sposób do zwyżki cen mąki na rynku krajowym. Związek złożył odpowiednie zobowiązanie i przyjął na siebie obowiązek żyrowania weksli. Niektóre młyny, jako bezpośrednio zainteresowane nie mogły się poddać w wielu wypadkach rygorom stawianym przez Bank Gospodar. Kraj., gdyż jedne nie miały uregulowanej hipoteki, a więc nie mogły dać gwarancji zapisanej na hipotece, inne nie zdołały przeprowadzić formalności w rejestraturze handlowej, lub wcale nie były zarejestrowane, a więc w oczach Banku Gospodarstwa Krajowego nie istniały jako samodzielne jednostki prawne, inne zaś młyny, jako nie zaasekurowane, lub którym asekuracja kończyła się w tym lub przyszłym miesiącu naturalnie nie mogły otrzymać kredytu, gdyż młyny takie nie mogły złożyć cesji polisy asekuracyjnej na wypadek pożaru.

Nadto pomimo tylu gwarancji zabezpieczających zwrot kredytu, każdy z młynów musiał złożyć: 1) deklarację treści następującej:

„Niniejszym obowiązujemy się całą otrzymaną z Banku Gospodarstwa Krajowego sumę specjalnego kredytu zbożowego, wynoszącą:

zł....... słownie zł.........

zużyć wyłącznie na obrót zbożem i, zapomocą raportów, składanych Bankowi za pośrednictwem Związku Mł. Pol. w Warszawie co dni 10 udawadniać zużytkowanie kredytu tak, aby wartość znajdującego się w magazynach naszych, zadatkowanego, w drodze, lub wysłanego do inkasa towaru, wraz z pozostałością gotówkową, znajdującą się na specjalnym rachunku w Banku lub kasie naszej, ściśle odpowiadała wysokości udzielonego kredytu.

Ścisłość powyższych danych może być przez Bank Gospodarstwa Krajowego w każdej chwili sprawdzoną i zobowiązujemy się na każde żądanie otrzymany kredyt zwrócić, o ile Bank Gospodarstwa Krajowego przekonałby się, iż otrzymany przez nas kredyt zużyty został w sposób, nieodpowiadający jego przeznaczeniu, lub dane raportów naszych nie odpowiadały rzeczywistemu stanowi rzeczy.

Stwierdzamy również, że zakupione przez nas za otrzymaną z dyskonta gotówkę zboże, mąka i produkty uboczne, znajdujące się w składach naszych będą stanowiły bezsporną własność Banku Gospodarstwa Krajowego aż do chwili całkowitego wyrównania przez nas kredytu, otrzymanego od Banku Gospodarstwa Krajowego".

2) Weksel gwarancyjny in blanco na blankiecie 18 złotowym — w tym celu, aby wrazie nie wywią-

zania się w terminie z przyjętych zobowiązań, Bank wypełnił weksel do wysokości należnej mu sumy dłużnej wraz z odsetkami.

Po przeczytaniu powyższego, każdy z zainteresowanych zauważył, że procedura taka Banku Gospodarstwa Krajowego jest wielce krępującą i kłopotliwą. Jakkolwiek zdajemy sobie sprawę, że zarządzenia Banku Gospodarstwa Krajowego bynajmniej nie są szykanami względem młynów lub utrudnieniami specjalnemi dla petentów, lecz konsekwencją wydanych wewnętrznych instrukcji — musimy jednak przyznać, że w wielu wypadkach są one przykre i trudne do przeprowadzenia.

Należałoby przepisy zmienić i odpowiednio dostosować do potrzeb drobniejszych dłużników, posiadających jednak poważne objekty.

W tym względzie Związek Mł. Pol. podejmie odpowiednie starania w Banku Polskim i Banku Gospodarstwa Krajowego.

Najprostszą drogą do ułatwienia sobie w przyszłości otrzymywania pożyczek, bez tak skomplikowanych manipulacji, jest podtrzymanie i ożywienie istniejącej Spółdzielni Kredytowej przy Związku Młynarzy Polskich. Instytucja ta, mająca sobie oddane część hipotek zrzeszonych młynów, mogłaby stale posiadać w Bankach poważny kredyt, któryby następnie był udzielany ubiegajcąym się o pożyczkę.

Tego rodzaju Spółdzielnia Kredytowa Małopolska Młynarzy we Lwowie załatwia bezpośrednio uzyskiwanie kredytu w Banku Polskim, by następnie już uzyskaną gotówkę rozdzielić według omówionej wzajemnie repartycji.

Z przyznanego ostatnio kredytu dla młynarzy Spółdzielnia Kredytowa Małopolska otrzymała w całości 1.000.000 złotych w przeciągu kilku dni; tymczasem sprawy kredytu młynów b. Kongresówki z racji przewlekłej formalistyki wywoływały słuszne niezadowolenia.

Warto dobrze zastanowić się i uświadomić potrzebę egzystencji Spółdzielni i przystąpić do ożywienia tak niezbędnej przemysłowi młynarskiemu placówki.

Nie będzie wtedy rozgraniczenia młynarstwa na wielkie i małe młyny, lecz każdy będzie mógł korzystać z praw mu przysługujących w stosunku do swej rzeczywistej odpowiedzialności majątkowej.

F. Lewandowski.

Wyzyskanie siły wiatru w młynarstwie

Inż. W. KRZYŻANOWSKI.

Od wieków dąży człowiek do wyzyskania siły wiatru do pełnienia pracy. Już Archimedes z Syrakuz wskazał, podobno pierwszy, zastosowanie siły wiatru do popędu statków wodnych i okrętów; początkowo jednak mogli żeglarze pływać tylko w kierunku chwilowo wiejącego wiatru; z czasem nauczono się takiego ustawiania żagli i osprzętu, oraz wymyślono sposoby szybkiego zmieniania nastawiań, że osiągnięto możność pływania w dowolnym kierunku, niezależnie od kierunku wiejącego wiatru. Skośna płaszczyzna, powstająca przez odpowiednio skośne do kierunku wiatru nastawianie żagli, okazała się tym właściwym środkiem do osiągnięcia zamierzanego celu.

Przy takich wynikach można było wytworzyć podobne urządzenie, aby skośnie ustawione płaszczyzny na nieruchomej wieży mogły wywoływać ruchy obrotowe i na tej zasadzie powstały wiatraki z śmigami, jak je do dzisiejszych czasów widzimy do napędów wiatrowych młynów.

Pierwszymi budowniczymi postępowych wiatraków byli prawdopodobnie holendrzy, jakkolwiek historja pochodzenia wiatraków i zastosowanie siły wiatru wcale tu nie wyjaśnia, a wspomina tylko, że w VII stuleciu wiatraki były znane Persom, choć nie były jeszcze znane w Europie. Przypuszczalnie Krzyżowcy w 1040 roku pierwsi zaprowadzili wiatraki we Francji, a w XI stuleciu w Niemczech, potem około 1143 roku poznano je w Anglji. Bartolomeusz Verde proponował Wenecjanom w 1332 roku urządzenie młyna wietrznego.

Wiatraki u nas i dziś spotykane (koźlaki) niczem się nie różnią od wizerunków pochodzących z XVI stulecia, przedstawiających stare niemieckie wiatraki. Dopiero około 1650 roku poznano wiatraki holenderskie, składające się ze stałego budynku z ruchomym dachem i przy nim umieszczonemi śmigami. Holendrzy budowali na brzegach swych wód stałe wieże z śmigami i kombinacją wałów, napędzających ślimacznice lub czerpaki do przelewania wody z zatapianych obszarów z powrotem za groble do morza. Tę pracę wykonywał wiatr tylko wtedy, gdy wiał w odpowiednim kierunku. Aby módz wyzyskiwać prądy wiatrów wiejących w różnych kierunkach, budowana najpierw wieże wiatraczne na pływających promach i tratwach, dających się okręcać i przenosić.

Takie pływające wiatraki dawały się wprawdzie dowolnie nastawiać i umożliwiały korzystanie z każdego wiatru, wiejącego w dowolnym kierunku i służyły już do celów młynarstwu, jednak podczas burzy niebyły dostatecznie pewnymi, a w ciągu zimy stawały się nieruchomymi i dowóz ziarna, oraz odbiór mlewa były bardzo utrudnione. Wrócono znów na ląd i rozpoczęto budować stałe wieżowe budynki z dającymi się okręcać dachami i przy nich urządzonymi śmigami. Tak wybudowane w 1474 roku młyny można jeszcze obecnie napotkać, a na nich są wzorowane bardzo liczne wiatraki we Flandrji i Fryzji. Później zamiast ciężkich wiszących dyszli do okręcania dachu wiatraka z ziemi, zastosowano tarcze wielośmigowe nastawiające dachy wraz z śmigami wiatracznemi przeciw kierunkom wiejącego wiatru samoczynnie-mechanicznie; zamiast pokrycia śmig żaglowem płótnem, zastosowano samoczynnie nastawiające się wypełnienia płaszczyzn śmig w żaluzje; w podobny sposób udoskonalono tarcze wielośmigowe, z których powstały turbiny wiatrowe, osadzone na murowanych, betonowych i żelaznych wieżach, z galerjami pod śmigami o wysokości środka wału śmigowego 120 stóp nad ziemią.

W obecnie udoskonalonych konstrukcjach osiąga się siłę z wiatru dochodzącą do kilkuset koni mechanicznych, a wiatraki turbinowe o sile 100—200

koni nie są już poetyckiem marzeniem i służą do celów przemysłowych, a zwłaszcza do elektrycznego oświetlenia większych osiedli, nawet całych gmin.

O najnowszych konstrukcjach bezśmigowych motorów wiatrowych systemu Magnus'a, Flötnera, Savonius'a i t. p. nie będę się obecnie rozwodził, bowiem takowe są jeszcze w badaniach, próbach i naukowo ustalonych wyników obecnie nie posiadam. System bezśmigowych wiatrowych motorów zapowiada bardzo poważne wyniki i niechybnie wywoła przewrót w technice żeglarskiej i poważnych zapędów przemysłowych.

Holandja nie może wprawdzie poszczycić się swem regularnem rolnictwem, gdyż posiada większość obszarów zalewanych wodą, którą trzeba przelewać do kanałów lub z powrotem do morza i jakkolwiek przemiela przeważnie ziarno dowożone z obcych krajów, jednak posiada liczne i bardzo wielkie młyny wiatrowe, przerabiające bardzo poważne ilości ziarna nawet na wywóz mąki, zatrzymując otręby wszelkie i odpadki dla szeroko rozwiniętej chodowli trzody i bydła, czegoby i nam życzyć należało.

Morskie pobrzeża Holandji z bardzo szerokim pasem wgłąb kraju wyróżniają się silnymi i stałymi wiatrami, wiejącymi w dzień od morza, w nocy z lądu do morza, to też kraj ten usiany jest potężnymi wiatrakami o przemysłowem znaczeniu, ale należy przytem zaznaczyć, że holendrzy umieją pracować i wyzyskiwać przyrodzone potężne siły wiatru, a ich wiatraki są wzorowo urządzonymi i opracowanymi na zasadach naukowych warsztatami pracy. Nasze wiatraki, karzełki-koźlaki, są śmiesznem naśladownictwem tej myśli, a mogłyby przynosić poważne korzyści, gdyby do opracowania motorów wiatrowych byli wzywani odpowiednio naukowo przygotowani inżynierowie specjaliści.

(c. d. n.).

Pytania i Odpowiedzi

Pytanie Nr. 131. Mam możność wydzierżawienie młyna motorowego, o przemiale 250 ctn. na dobę. Motor jednocześnie pędzi dynamomaszynę, mleczarnię i sieczkarkę. Jaką podać kwotę dzierżawną?

St. W. Poznańskie.

Odpowiedź: Aby módz określić choćby w przybliżeniu wartość dzierżawy młyna, **trzeba znać miejscowe warunki,** zakup zboża, zbyt mąki i otrąb, koszty robocizny i t. p., rodzaj i siłę motoru, jego stan, zużycie paliwa, ilość kilowatów oddawanych dla trakcji i oświetlenia elektrycznego, — w jakiej porze dnia, w ciągu ilu godzin, w każdej porze roku. Również winno się znać urządzenie mechaniczne młyna, jego stan, rodzaj i ilość przemiału; wreszcie ilość i stan budynków i gruntu, tak samo wiele szczegółów, odgrywających rolę w dochodowości dzierżawy.

Z tego wszystkiego podał Pan tylko 250 ctn. i to bez zaznaczenia czy pojedyńczych czy podwójnych. Z braku wyżej wyłuszczonych danych, nie możemy nawet w przybliżeniu określić wysokości możliwej tenuty dzierżawnej rocznej.

Pytanie Nr. 132. Uprzejmie proszę o wskazanie na łamach cennego Sz. pisma, jakie należy stosować sita i gazę jedwabnę do odsiewacza płaskiego (4 działowego mącznego o 10 ramach). Posiadam 2 pary walcy 300 × 600 m/m i 1 złożenie kamieni, gniotownik, szmerglówkę. Mielę żyto, jęczmień, pszenicę. Również chciałbym się dowiedzieć, czy żubrowanie żyta i pszenicy mógłbym dokonywać na perlaku i jaki byłby rezultat? Posiadane walce mają ryfle na I-ej parze 7 rowków na centym., II-ga para 6 rowków na 1 cm., skos 12 i 14%, ryflowanie płaskie.

Czy może zastąpić 2-krotne żubrowanie odsiewacz zboża po gniotkach?

W ostatnich numerach „Młynarza" wyczytałem dużo pożytecznych wskazówek dla młynarzy, przeto proszę o poradę i dla siebie.

Młynarz z Miechowskiego.

Odpowiedź: Automatyczny perlak-żubrownik jest zasadniczo udoskonalonym obłuskiwaczem, jak dotąd rozpowszechnione „szmerglówki", z tą różnicą, że na takim perlaku można dokładniej ustalić stopień obłuskania każdego ziarna (pszenicy, żyta, czy jęczmienia lub grochu) przez odpowiednio większą lub mniejszą ilość zasypu i dobrany czas trwania obłuskiwania, czego na zwykłej szmerglówce dowolnie zamieniać nie można. Na najnowszych automatycznych perlakach-obłuskiwaczach trójkomorowych można prócz tego otrzymać trzy gatunki różnowartościowych żubrowin i doskonale obłuskiwać przy największej oszczędności wartości pożywnych części ziarna i siły napędowej. Na takie perlaki-obłuskiwacze polskie posiada patent Nr. 2016 profesor, inżynier W. Krzyżanowski.

Przed zgniataniem ziarno musi być obłuskane, a odsiewacz oddziela brud z niedołuskanego rowka ziarna, odłamki naskórków i skutkiem tego zabrudzoną mąkę, zatem spełnia inną czynność jak obłuskiwacz. Po gniotowniku należy koniecznie stosować odsiewacz graniasty z sitem Nr. 14—20, albo szczotkę ślimakową, przy lekko gniecionej-łamanej pszenicy.

Nie znając dokładnie stosowanego sposobu i przebiegu mielenia, trudno bezwzględnie określić N-ra sit na poszczególnych ramkach przetaka mechanicznego dziesięcioramkowego. Obszerne wskazówki znajdzie Pan w Młynarzu Polskim b. roku Nr. 18 oraz 13—14, nawet z ustosunkowaniem sit do ilości żądeł walców. Należy przytem uwzględnić niejednakowe własności żyta, pszenicy i jęczmienia, a możliwie zbliżyć się do tego ziarna, które jest przemielone najczęściej i w większej ilości. Byłoby najwłaściwszem mieć wymienne ramki z gazą mączną, odpowiednio dla odnośnego ziarna i przemiału.

Jak Pan podzielił 4 działy przetaka dla 2 par walców i 1 złożenia kamieni?

Żądlenie walców jest niewłaściwe; pierwsza para zawsze musi mieć rzadsze, następne — gęstsze żądlenia. Ponieważ Pan zawraca niedomiały z drugiej pary znów na pierwszą parę walców i t. d., więc obie pary (mielenie niskie) powinny mieć po 8 albo 8½ żądeł na 1 centimetr rozwartych (niskich) przy 12—14% skosu i pracować żądło na żądło, albo pierwsza para żądło na żądło, a druga plecy na plecy

żądła. Prosimy o dokładniejsze wyjaśnienie, może wypadnie co zmienić, w każdym razie chętnie służymy naszym szanownym czytelnikom każdą fachową poradą, a liczne zapytania radują nietylko Redaktora „Młynarza" i Dyrektora Związku, ale i naszych współpracowników-sprawozdawców, oraz zapewne ogół związkowych młynarzy. To jest cel naszego, jedynego w Polsce wychodzącego czasopisma młynarskiego i bylibyśmy szczęśliwi, gdybyśmy w naszym „Młynarzu Polskim", w każdym numerze, mieli do odpowiedzenia choćby po 100 rzeczowych pytań. Za wyrażone nam uznanie dziękujemy Panu i prosimy ogół młynarzy o liczne zgłoszenia, a również o nadsyłanie własnych uwag i odpowiedzi na pomieszczane pytania. Jedyne polskie czasopismo młynarskie powinno znajdować się na honorowym miejscu w każdym młynie i być sprowadzane przez każdego młynarza, bez względu na wielkość i rodzaj posiadanego młyna. Poczytność pisma i zaufanie, z jakiem się Czytelnicy „Młynarza" do niego odnosić będą, doda nam bodźca do coraz większych starań ze strony Związku i Redakcji w celu rozwoju i rozmiarów czasopisma, na czem skorzysta sprawa polskiego młynarstwa. — Głos i dostęp mają wszyscy młynarze, budujcie sami własną strzechę.

Szczęść Boże!

Pytanie Nr. 133. Jaki jest najwłaściwszy przemiał żyta?

K. M. z Rypińskiego.

Odpowiedź: Należy 6 razy śrutować, od drugiego śrutu odebrać kaszki, wymleć je oddzielnie, a zloty po odsianiu skierować do następnego trzeciego śrutowania; tak samo powtórzyć przy 3, 4, 5 i 6 rzucie. Ryflowanie $7^1/_2$, $8^1/_2$ — 12 na 1 cnt., skos 10%, sita mączne Nr. 9 — 11. Lepiej jest odciągać kaszki od 1, 2, 3 śrutowania i wymielać je oddzielnie na złożeniu kamieni, albo na gładkich lub drobno rowkowanych walcach ze wspulchniaczem. Potrzebne jest dobre oczyszczanie i obłuskanie na nowoczesnej nastawnej obłuskarce. Gniotownik z odsiewaczem i sitami Nr. 16 col. 24. Z pierwszego drobienia odciągnąć 30% przedniej mąki, z drugiego 15—20%, wymiał kaszek da 15—20% przedniej mąki, resztę można dociągnąć z 3 — 4 przepustu i wymiału otrąb.

I. W. K.

Pytanie 134. Zmiana sposobu mielenia.

Odpowiedź: Pszenicę 4-krotnie śrutować, kaszki odciągnąć i oddzielnie rozemleć na złożeniu kamieni, na temże wymielać otręby. Żyto 4-krotnie śrutować, każdorazowo odciągać kaszki do wymielenia przy podwójnym przepuście na złożeniu kamieni; na zakończenie wszystkie niedomiały śrutowe i kaszkowe wykończyć na kamieniu. Walce 250 m/m średnicy. 8 — 10 żądeł rozwartych, 12% skosu, wyprzedzenie 1 : $2^1/_2$. Opięcie dla walców sita druciane 28 i 32, gaza mączna 10 i 11, kaszki 38, 11, 12, 42, — dla kamieni sita 40, gaza dla pszenicy 10 i 11, dla żyta 11 i 12 do 13. Doskonale ziarno oczyścić i obłuskać, żyto gnieść płasko, pszenicę lekko i brudną mąkę odsiać przez sito 16 do 24. Żyto z piaszczystych gruntów może być tylko 3-krotnie, z ciężkich gruntów musi być 4-krotnie śrutowane, zawsze nisko plecy na plecy żądła. Wyciągnąć można do 70% ładnej mąki. Odsiewanie żyta wymaga większej powierzchni siejącej, co dla pszenicy będzie również korzystne; dobre odsiewanie skraca bardzo przemiały i oszczędza siłę; najlepiej zastosować płaskie odsiewacze — przetaki mechaniczne, oraz prawidłową aspirację. Przy złożeniu walców 500 × 350 średnicy i 2 złożeniach dobrych kamieni 1100 średnicy, przy przetaku 3-działowym, można przemielać 4000 — 5000 kg. na dobę dobrze przyszykowanego i suchego ziarna.

I. W. K.

Rynek zbożowy.

	2/XI	10/XI	15/XI	UWAGI
Warszawa				
pszenica	48.00	48.00—50.00	50.00—52.00	cena stacja załadowcza
żyto	35.00—37.00	37.00—39.00	40.00	" " "
mąka żytnia „0000" 50%	60.00	65.00	65.00	*) loco Warszawa
otręby żytnie detal	22.00—24.00	27.00—28.00	27.00—28.00	
jęczmień (browarny)	33.00—34.00	36.00—37.50	36.00—38.00	franko stacja załadowcza.
owies	28.00—30.00	30.00	30.00—33.50	" " "
mąka sitkowa i razowa	43.00	47.00	47.00	
Poznań				
pszenica	46.00—47.00	47.00—50.00	48.00—50.00	loco stacja załadowcza
żyto	36.00—37.00	38.00—39.00	38.00—39.50	" " "
jęczmień (browarny)	33.00—34.00	34.00—36.00	35.00—39.00	" " "
owies	26.00—28.00	30.00—32.00	33.00—36.00	" " "
mąka żytnia 70%	55.00	55.75	57.00	" " "
otręby żytnie	23.00	24.00	26.00	" " "

*) Ceny podane za 100 kg.

WYKAZ SKŁADEK CZŁONKOWSKICH OPŁACONYCH W ROKU 1926.

Centrala: **J. Makiełła** — Żarki; **M. Matacz** — Łąki-Jastrzębskie; **Młyn „Ziarno" p. f. S. J. Rubin** — Chełm Lubelski; **Okręgowa Spółdzielnia Stowarzysz. Spożywców „Robotnik"** — Granica; **M. Wasilkiewicz** — Ladzkie-Szlacheckie; **Z. Kokczyński** — Bierzwienna; **Zakłady Przemysłowe „Dolna"** — Rawa Mazowiecka; **St. Rozenwerth** — Cielesnica; **K. Bobin** — Porubiszki; **M. Potoniec** — Kcynia; **Wł. Ryterski** — Romaszówka; **J. Czorny** — Grodno; **M. Borken-Hagen** — maj. Wolica; **Al. Śmiałek** — Czarnocin; **H. Korman** — Płońsk; **A. Schütz** — Biała-Wielka; **Al. Jakubiak i S-ka** — Krośniewice; **J. Rudowski** — Sierpc; **A. B. Budzianowski** — Załucze n. Prutem; **J. Berliński** — Dzbanki-Fryszerka; **F. Czyper** — Kobylja; **N. Głowiński** — Tomaszów Mazow.; **A. i J. Goldensztejnowie** — Sarny; **Solecki Młyn Parowy H. Grasberg** — w/m. Solec 14.

Oddział Lubelski: **Zakłady Przemysłowe Młyn i Tartak Parowy „Piaski".**

Oddział Sierpecki: **Karol Meyer.**

Oddział Sieradzki: **Firmowo Komandytowa S-ka Młyn Parowy w Zduńskiej Woli.**

Oddział Radomski: **Wł. Tyliński.**

Oddział Zamojski: **K. Węcław.**

Oddział Opoczyński: **F. Konopacki.**

Oddział Puławski: **St. Jaroszyński.**

WYKAZ PRENUMERATORÓW, KTÓRZY UREGULOWALI PRENUMERATĘ W ROKU BIEŻĄCYM.

K. Bobin — Parubiszki; za II, III i IV kw. 1926 r.

M. Borken-Hagen — maj. Wolica; za IV kwart. 1926 roku.

J. Fawrel — Lubawa; za I, II, III i IV kw. 1926 r.

A. Jurkiewicz — Pyry; za I, II i III kw. 1926 r.

Z. Kokczyński — Bierzwienna; za I, II, III i IV kwartał 1926 roku.

E. Książkiewicz — Dąbie; za II i III kw. 1926 r.

H. Korman — Płońsk; za III i IV kw. 1926 r.

J. Makiełła — Żarki; za I i II kw. 1926 r.

Młyn „Ziarno" — Chełm Lub.; za III i IV kwartał 1926 r.

Ch. Nowak — Kalisz; za III i IV kw. 1926 r.

St. Naskręcki — Kleczew; za III i IV kw. 1926 r.

J. Strzelce — Mikstat; za III kw. 1926 r.

A. Schütz — Biała Wielka; za III i IV kw. 1926 r.

W. Tyliński — Radom; za III i IV kw. 1926 r.

M. Wasilkiewicz — Ladzkie; za I, II, III i IV kwartał 1926 r.

K. Węcław — Sitaniec; za III i IV kw. 1926 r.

Wł. Zajfert — Kramsk; za I i II kw. 1926 r.

A. Zurow — Zelwa; za IV kw. 1926 r.

Zakłady Przemysłowe „Siła i Światło" — Zagórów za III i IV kwartał 1926 r.

DO PANÓW MŁYNARZY

Walne zebranie Delegatów Oddziałów Związku Mł. Pol. w dniu 30-go maja r. b. uchwaliło wysokość rocznych składek członkowskich za rok 1926 w normach następujących:

Od wiatraków i młynów	**1-o złożeniowych**		**zł.**	**2.50**	
„ „	**o 2-wu i więcej złożeniach**	**po**	**„**	**2.50**	**od złożenia**
„ młynów	**o 2-wu i 3-ch**	**„**	**„ „**	**5.—**	**„ „**
„ „	**o 4-ch i 5-ciu**	**„**	**„ „**	**8.—**	**„ „**
„ „	**o 6-ciu i więcej**	**„**	**„ „**	**10.—**	**„ „**

Za złożenie liczy się pojedyńczy postaw walcowy (podwójne postawy walcowe oblicza się w stosunku 2-ch złożeń), lub jedna para kamieni, względnie perlak i jagielnik.

Majstrowie, kierownicy młynów, monterzy-technicy i czeladnicy płacą rocznie po 2.50 złotych.

Wpisowe jednorazowe dla nowych członków wynosi 5 złotych.

Kto nie opłacił jeszcze składki lub nie poczynił dopłat za 1926 rok niech spieszy z dopełnieniem tego obowiązku.

Składki członkowskie są poważnie zmniejszone, a więc z uregulowaniem nie należy się ociągać.

Nadmieniamy wszystkim Panom młynarzom polskim, że istnienie Związku opiera się wyłącznie na składkach, wpłacanych przez członków. Istnienie i rozwój organu Związku „Młynarza Polskiego" rzecznika postępu, techniki fachowej i obrońcy praw, postulatów i celów młynarstwa polskiego uzależnione jest wyłącznie od popierania i prenumerowania pisma przez wszystkich młynarzy i regularnego opłacania prenumeraty.

Wydawca: Związek Młynarzy Polskich (Stanisław Pytlewski). Redaktor: Marjan Rutkowski.